

NACZELNA IZBA PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

NIPIP-NRPIP-DS.015.105.2020

Warszawa, 8 lipca 2020 r.

Pan

Łukasz Szumowski

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań inicjujących dokonanie pilnej nowelizacji ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 916ze zm.), zwana dalej ustawą o samorządzie, poprzez wprowadzenie dwóch nowych zapisów:

1. Dodanie w art. 8 ustawy o samorządzie ust. 4, w następującym brzmieniu:

Jeżeli kadencja organów izby, o których mowa w ust. 1, upływa w okresie wprowadzonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi lub do 30 dni po odwołaniu danego stanu, podlega ona przedłużeniu do czasu wyboru organów izby na nową kadencję, jednak nie dłużej niż do 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

2. Dodanie po art. 31 ustawy o samorządzie art. 31a. w następującym brzmieniu:

„W okresie wprowadzonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w przypadku braku możliwości przeprowadzenia okręgowego zjazdu uprawnienia, o których mowa w art. 30 pkt. 1, mogą być wykonywane przez okręgowe rady.”

Uzasadnienie

Pragniemy zwrócić uwagę, że w związku z zaistnieniem ekstraordynaryjnej sytuacji związanej z wprowadzeniem w Polsce od dnia 30 marca 2020 r. stanu epidemiologicznego, trwającego do dnia dzisiejszego i jednocześnie **w oparciu o aktualną wiedzę medyczną w zakresie epidemiologii istniejące realne zagrożenie poważnego zwiększenia się liczby zakażeń tzw. COVID-19 w okresie jesienno-zimowym, czyli w czasie zaplanowanych zjazdów wyborczych do organów okręgowych izb pielęgniarek i położnych oraz do organów Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych.**

Tym samym wychodząc naprzeciw wszystkim sytuacjom w których narasta zagrożenie epidemii i rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych u ludzi ze wszech miar konieczna stała się zmiana kalendarza wyborczego w taki sposób, aby uniknąć sytuacji rozprzestrzeniania się koronawirusa w obliczu zwiększającej się liczby zachorowań, a jednocześnie umożliwić realizację biernego i czynnego prawa wyborczego wszystkim uprawnionym członkom samorządu pielęgniarek i położnych.

Mając powyższe na uwadze Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych w związku z procedowanym przez Radę Ministrów *projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia funkcjonowania ochrony zdrowia w związku z epidemią COVID-19 oraz po jej ustaniu* wnosi o wprowadzenie w jej ramach szczególnych regulacji do ustawy o samorządzie w zakresie przedłużenia kadencji organów izb samorządu pielęgniarek i położnych zgodnie z przedłożoną na wstępie propozycją.

Biorąc pod uwagę treść art. 8 ust. 1 i 14 ust. 1 ustawy o samorządzie należy wskazać, iż kadencja organów samorządu pielęgniarek i położnych upływa z końcem 2020, natomiast w sytuacji zaistnienia okoliczności uniemożliwiających przeprowadzenia tych wyborów zgodnie z obowiązującym obecnie stanem prawnym, całemu samorządowi zawodowemu grozi paraliż, albowiem mandat w organie izby wygasa wraz z upływem jej kadencji.

Wnioskowane przez nas rozwiązanie legislacyjne jest zgodne z dotychczasową praktyką ustawodawcy realizowaną w okresie od 30 marca 2020 r., wobec kategorii podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji prawnej, jak samorząd pielęgniarek i położnych. Dotychczas ustawodawca przewidział przedłużenie z mocy prawa kadencji organów następujących w przypadku:

- 1) wszystkich stowarzyszeń i fundacji (art. 27 i 28 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom

dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19),

- 2) organów Polskiego Związku Łowieckiego (art. 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-20),
- 3) samorządu notarialnego (art. 90 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-20),
- 4) samorządu radców prawnych (art. 77 pkt. 9 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19),
- 5) wszystkich rodzajów spółdzielni ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. (art. 78 pkt. 4 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 w zw. z art. 90 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw).
- 6) polskich związków sportowych (art. 15zzzc. ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych),
- 7) organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła (art. 14i. ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych).

Z dotychczasowego zestawienia wynika, że ustawodawca kierując się wartościami nadrzędnymi, jakimi są ochrona zdrowia i życia każdej osoby zamieszkującej w Polsce zdecydował się na przedłużenie kadencji organów wskazanych jednostek, tak aby nie tworzyć dużych zgrupowań ludzkich przy wyborze władz na kolejną kadencję, a tym samym uniknąć zagrożeń zakażenia dla samych ich uczestników jak i osób postronnych, którzy następczo mieliby kontakt z ich uczestnikami.

Zważyć należy, że kluczową zasadą działania samorządu zawodowego pielęgniarstwa i położnictwa jest idea samorządności, natomiast tylko pozornie przemawia to za koniecznością organizacji wyborów w trakcie trwającej epidemii. Udział w wyborach jest obowiązkowy dla osób, które zostały wybrane jako delegaci na okręgowe zjazdy, a następnie na Krajowy Zjazd. Delegatami na w/w zjazdy są osoby wykonujące samodzielne zawody medyczne – pielęgniarstwa i położnictwa, które zaangażowane są na co dzień w pracę przy zwalczaniu epidemii. Ponadto, wiele z pielęgniarek i położnych poddanych zostaje kwarantannie, izolacji i izolacji w warunkach domowych w związku z ekspozycją na zakażenie lub zakażeniem. Tu pragniemy przypomnieć, iż zgodnie z art. 6 ust 2 pkt. 1 i 1a ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 870): *Na równi z niezdolnością do pracy z powodu choroby traktuje się niemożność wykonywania pracy: 1) w wyniku decyzji wydanej przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi; 1a) wskutek poddania się obowiązkowi kwarantanny, o której mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.* Taki stan prawny, jak i dotychczasowy dorobek orzecznictwa i stanowisko Prezesa ZUS z dnia 13 maja 2020 r. uniemożliwia tym osobom branie czynnego udziału w wyborach, także w formie zdalnej. Ponadto, udział w wyborach będzie wiązał się z ryzykiem zdrowotnym nie tylko dla samych uczestników zjazdów okręgowych i Zjazdu Krajowego i ich osób najbliższych, ale także dla ich pacjentów.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe uwagi, istnieje duży stopień prawdopodobieństwa, graniczący wręcz z pewnością, że wyznaczenie w okresie stanu epidemii terminu wyborów do organów władz samorządowych będzie nie do przyjęcia przez dużą część delegatów, którzy z obiektywnych i niezależnych od nich przyczyn (jak obowiązki zawodowe, konieczności pełnej gotowości do pracy, niedostateczna liczba personelu do pracy z pacjentami dotkniętymi COVID-19 czy z obawy realnego ryzyka zakażenia) - będą rezygnować z udziału w wyborach, tym samym nie wypełniając ciążącego na nich obowiązku członka samorządu, a zatem idea samorządności uległaby wypaczeniu.

Nie zgadzamy się ze stanowiskiem przedstawionym w piśmie Ministerstwa Zdrowia z dnia 29 czerwca 2020 r. (PPWA.024.95.2020.RJ) powołujące się na art. 14 h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 ze zm.).

Zwracamy uwagę, że art. 14 h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przewiduje możliwość podjęcia uchwał wyborczych przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym przy zachowanym quorum 50%.

Ww. przepis w opinii NRPiP nie stanowi regulacji pozwalającej realnie i skutecznie przeprowadzić wybory do organów izb. Należy wskazać, iż wybory do organów izb są procesem kilkietapowym opierającym się na wyborze delegatów najpierw na Okręgowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych a następnie delegatów na Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych, który angażuje szeroką grupę pielęgniarek i położnych. Ww. delegaci dokonują następnie wyboru członków poszczególnych organów izb takich jak np. okręgowa rada pielęgniarek i położnych, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych. W ramach takich wyborów zgłasza się nawet ponad 100 kandydatów na członka ww. organu, którzy muszą osobiście przedstawić swoją kandydaturę organowi dokonującemu wyboru (tak jest np. przy wyborze członków NRPiP przez Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych). W takiej sytuacji zastosowanie formuły wynikającej z 14h ww. ustawy tj. podejmowanie przez organ dokonujący wyboru uchwał wyborczych przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym jest w praktyce niemożliwe do zrealizowania. Przyjęcie koncepcji podejmowania ww. uchwał w trybie obiegowym (np. w trybie wysyłania i odsyłania dokumentów wyborczych pocztą) przez ponad kilkuset członków organu wyborczego (np. Okręgowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych) jest nieuzasadnione pod względem czasowym i organizacyjnym.

Co więcej, dyskusyjne byłoby również przyjęcie formuły głosowania przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość np. za pośrednictwem poczty elektronicznej. Wiązałoby się to bowiem z jednej strony z trudnościami z identyfikacją osoby głosującej i stanowiłoby zagrożenie dla zasady osobistego głosowania, z drugiej zaś wykluczyłoby z udziału osoby nieposiadające adresów poczty elektronicznej, czyli najczęściej pielęgniarki i położne z najwyższym stażem zawodowym i najbardziej zaawansowane wiekowo.

Tym samym formuła głosowania wynikająca z 14h ww. ustawy nie jest adekwatna dla potrzeb samorządu pielęgniarek i położnych i konieczne jest wprowadzenie przepisu o treści wskazanej na wstępie pisma.

W kontekście propozycji opisanej w pkt. 2 petitum Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych wyjaśnia, że równie pilną kwestią jest jak najszybsze uchwalenie rocznego budżetu izb, które na ten moment działają w oparciu o prowizorium budżetowe. Zadania te w dobie trwającego stanu epidemii z powodzeniem mogą przejąć okręgowe rady, jako, że w ich przypadku jest możliwe przeprowadzenie głosowania z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym.

Co do przedmiotowej regulacji, aktualna jest argumentacja podniesiona na rzecz przedłużenia kadencji.

W związku z powyższym wnosimy jak na wstępie.

Licząc na zrozumieniu pozostaję w uzekalnaniu

Zofia Małas

Prezes NRPiP

Do wiadomości :

Józefa Szczurek-Żelazko – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia

Greta Kanownik – Dyrektor Departamentu Pielęgniarek i Położnych